

VIZUALAUS TURINIO KŪRIMAS ŠIUOLAIKINĖJE KOMUNIKACIJOJE

Parengta remiantis D. Tarėlos ir M. Sabockytės mokymų medžiaga

2018

Fototechnika ir kam ji skirta.

Šiais laikais yra įvairių prietaisų, kurie fotografuoja - pradedant telefonais ir baigiant profesionaliais skaitmeniniais fotoaparatais. Kelionėms reikia kažko lengvo, kad reikiamu momentu būtų šalia, tuomet geriausias žmogaus draugas yra telefonas. Yra daug puikių telefonų, kurių kameros yra geros raiškos. Nuotraukas operatyviai galima talpinti į socialinius tinklus ar blogus. Telefonai su fotoaparato funkcija skirti tik kelionėms ir greitam nuotraukos atidavimui, bet jei fotografuotumėte spaudai ir komercinei fotografijai, kur reikia didesnės kokybės, tuomet reiktų rinktis skaitmeninį veidrodinį fotoaparata.

Kokį fotoaparata pasirinkti?

Fotografui svarbiausia išsiginčinti ką nori fotografuoti, nuo to priklauso kokią techniką pirkti. Kokį fotoaparata bepasirinksite - jam reikia **šviesos**. Tai yra pagrindinė sąlyga gerai nuotraukai. Taip yra ir gyvenime - norint kažką pamatyti reikia įjunti šviesą. Skaitmeniniai fotoaparatai dažniausiai yra tokie:

- **Sisteminiai** - juose viskas integruota. Kompaktiški sisteminiai fotoaparatai skirti kelionėms, pramogoms. Jei norisi kokybiškesnio ir tikroviškesnio vaizdo, kuris artimesnis realybei - žmogaus akiai, reikia rinktis fotoaparata su specialia optika. Tuomet galimybės yra daug didesnės.
- **Veidrodiniai** (sutrumpintai - DSLR) aukšto lygio pilno kadro (*Full Frame*) fotoaparatai. Veidrodiniai pusiau profesionalūs ir profesionalūs skirti kokybiškam vaizdui išgauti, dirbant ekstremalioms sąlygoms, esant didesniems darbo krūviams. Jų valdymas sudėtingesnis, jie turi daugiau funkcijų, yra pakankamai dideli ir sunkūs.

Skirtingi gamintojai gamina skirtingus fotoaparatus. Dažniausiai Sony gamina sisteminis, o Nikon ar Canon kompanijos gamina veidrodinius (DSLR). Su veidrodiniais fotoaparatais galima padaryti nuotraukas artimas natūraliam vaizdui. Brangesni su pilno kadro (*Full Frame*) fotoaparatais matosi daugiau vaizdo ir gylio.

Vaizdo jutiklis

Dažniausiai fotoaparatuose būna CCD ir CMOS gamybos sensoriai. CMOS sensoriai daugiau paplitę ir juos naudoja mobiliuose telefonuose ir profesionaliems fotoaparatus, kuriems reikalingos didelės raiškos sensoriai. Taigi, kuo didesnis fotoaparato vaizdo jutiklis - CMOS sensorius, tuo vaizdas detalesnis ir gilesnis.

Veidrodinių fotoaparatus vaizdo jutikliai yra gerokai didesni, todėl jais gautas vaizdas kokybiškesnis dėl mažesnio nuotraukos triukšmingumo, taip pat turi didesnę spalvų ir šviesumų diapazoną. Didelis privalumas, kad didesnio sensoriaus pagalba galima mažinti ryškumo zoną.

Veidrodiniuose fotoaparatuose dažniausiai naudojami vaizdo jutikliai 1,5-2 kartus mažesni už foto juostos kadro dydį - tai vadinamasis židinio nuotolio daugiklis (*Crop factor*). Nikon ir Canon gamina profesionalius fotoaparatus modelius, kurių sensorių dydis atitinka 35mm foto juostelės dydį. Toks sensorius - fotoaparatas vadinamas pilno kadro (*Full frame*).

Canon APS-C

Canon Full Frame

Objektyvas - fiksuotas ar kintamas?

Kiekvienas fotografas pats nusprendžia, koks objektyvas jam labiausiai tinka: **fiksuotas ar kintamas**.

Kintamas objektyvas yra mobilus. Jis yra universalus, jis turi priartinimo ir nutolinimo funkciją, yra lankstus ir greitas. Jei vaizdas greitai keičiasi, tada reikalingas kintamas objektyvas. Tokie objektyvai padaryti sudėtingiau ir yra sunkesni.

Fiksuoto objektyvo vaizdo kokybė yra geresnė, jis mažesnio svorio. Kaina fiksuoto objektyvo yra aukštesnė, be to, jų reikėtų turėti kelis: 50-ties, 100 milimetrų, gerai būtų turėti ir platesnį. Trūkumas yra tas, kad fiksuotas objektyvas neturi priartinimo ir nutolinimo funkcijos, todėl su juo reikia judėti, daug vaikščioti ir prieiti arčiau prie fotografuojamo objekto. Fiksuoto židinio objektyvas yra brangesnis dėl plačių objektyvo lešių. Su tokiais objektyvais padarysite puikias šviesias nuotraukas.

Yra daug faktorių, kokį objektyvą rinktis: kaina, mobilumas, lankstumas, kokybė, panaudojimo sfera. Jei yra galimybė patartina turėti abiejų rūšių objektyvus. Geras objektyvas – gera investicija.

Kokį objektyvą turėti? Pirmiausia reikia išsigininti, ką norėsit fotografuoti?

Milimetrais (mm) aprašomas objektyvo židinio nuotolis arba kitaip atstumas nuo objektyvo lęšio iki fotoaparato sensoriaus. Žmogaus akis mato taip, kaip apytiksliai 50 mm veidrodinio fotoaparato objektyvas.

1. Labai plataus kampo objektyvas - žuvis akis (*Fisheye*), arba dar vadinami cirkuliaciniai 8 -15 mm. Platus objektyvas mato daug plačiau, bet stipriai deformuoja realų matomą vaizdą. Su tokiais objektyvais galima užsiimti menais, fotografuoti dangų ar kalnus. Taip pat juos mėgsta karo fotografai kai nėra kur atsitraukti, o norisi padaryti nuotrauką, kurioje matosi platesnis vaizdas.

2. Plataus kampo objektyvai nuo 10 -24 mm. Matosi gana daug. Vaizdas stabilesnis, kraštai ne taip stipriai linksta kaip žuvis akies (Fisheye) objektyvuose.

3. 17-135 mm, *Til shift* objektyvai, kurie vartosi, tinka profesionaliam architektūros fotografavimui. Puikiai sutvarko nuotraukos geometriją, tinka fotografuoti interjerus, galima ištiesinti linijas dar nenuspaudus fotoaparato mygtuko. Juos itin mėgsta architektūros, interjerų fotografai. Jie yra brangesni ir sudėtingos konstrukcijos.

4. 24-100 mm standariniai objektyvai, žmogaus akies matymo kampo. Tokius objektyvus mėgsta vestuvių fotografavai, puikiai tinka ir kelionėms.

5. Makro objektyvai nuo 60 - 180 mm. mažiems objektams fotografuoti.

6. Teleobjektyvai 100-1200 mm. - skirti fotografuoti iš toli. Naudojami, sporte, gamtoje fotografuojant gyvūnus. Brangūs ir sunkūs objektyvai, pvz. Canon EF 1200mm f/5.6 L USM sveria 16,5 kg.

Išlaikymas. Kas yra lėtas ir greitas fotoaparato užrakto suveikimas?

Pavyzdys Nr.1: Užduotis nufotografuoti važiuojančią mašiną.

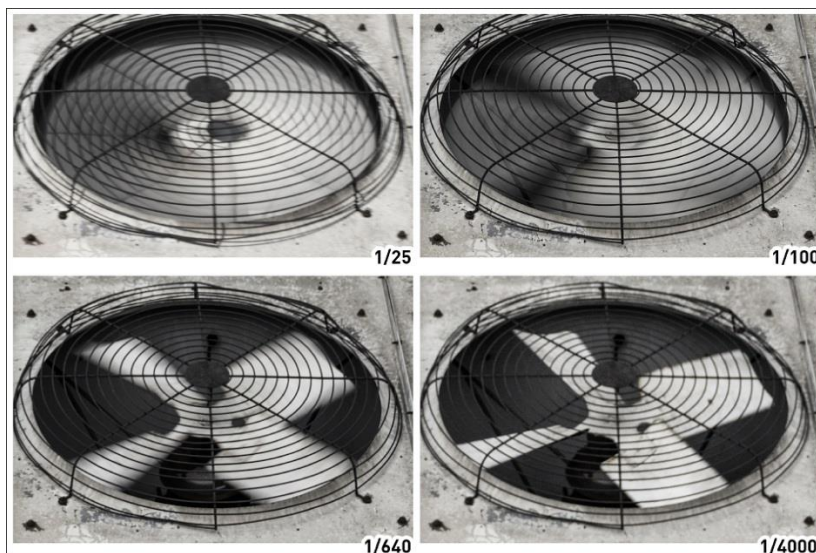
Jei mašina važiuoja greitai, nufotografuota greitu išlaikymu ji atrodys kaip sustojusi. **Tai greitas išlaikymas.**

Bet jei fotografuosite ilgu išlaikymu ir objektyvu seksite automobilį (pvz. važiuosite kitame automobilyje tokiu pat greičiu), tada automobilis bus ryškus, o kelias, medžiai, šviesos bus judesyje. **Tai ilgas išlaikymas.**

Pavyzdys Nr.2: Užduotis nufotografuoti lietaus lašus

Jei fotografuotumėt greitu išlaikymu, tai lašas bus fiksuotas, bet jei fotografuotumėt ilgu išlaikymu, tada lašas susilies, jis atrodys esantis judesyje.

Nepamirškite, kad fotografuojant ilgu išlaikymu, fotoaparatas turi stovėti tvirtai ant stovo.

Formatai RAW ir JPG

Geresnės kokybės fotoaparatai turi galimybę fotografuoti keliais formatais. Paprastas formatas yra JPG, duodantis 2D plokštumą, tačiau stiprių korekcijų negalima daryti. Žinoma, padarytą nuotrauką vėliau galima įsikelti į *Photoshop*, *Adobe Lightroom*, koreguoti, tačiau jau nebus taip, kaip fotografuojant RAW formatu. RAW formatas turi didesnę gylį galimybę. Galima taisyti klaidas, koreguoti spalvas, ryškinti šešėlius, kad matytųsi kas tame šešėlyje yra.

Diafragma

Diafragma – prietaisas fotoaparato objektyvo optiniame centre, skirtas reguliuoti praeinančių šviesos spindulių srautą. Diafragma keičia ir ryškumo gylį, kurį galima reguliuoti daugumoje aukštesnės klasės skaitmeninių fotoaparatus bei filmavimo kamerų.

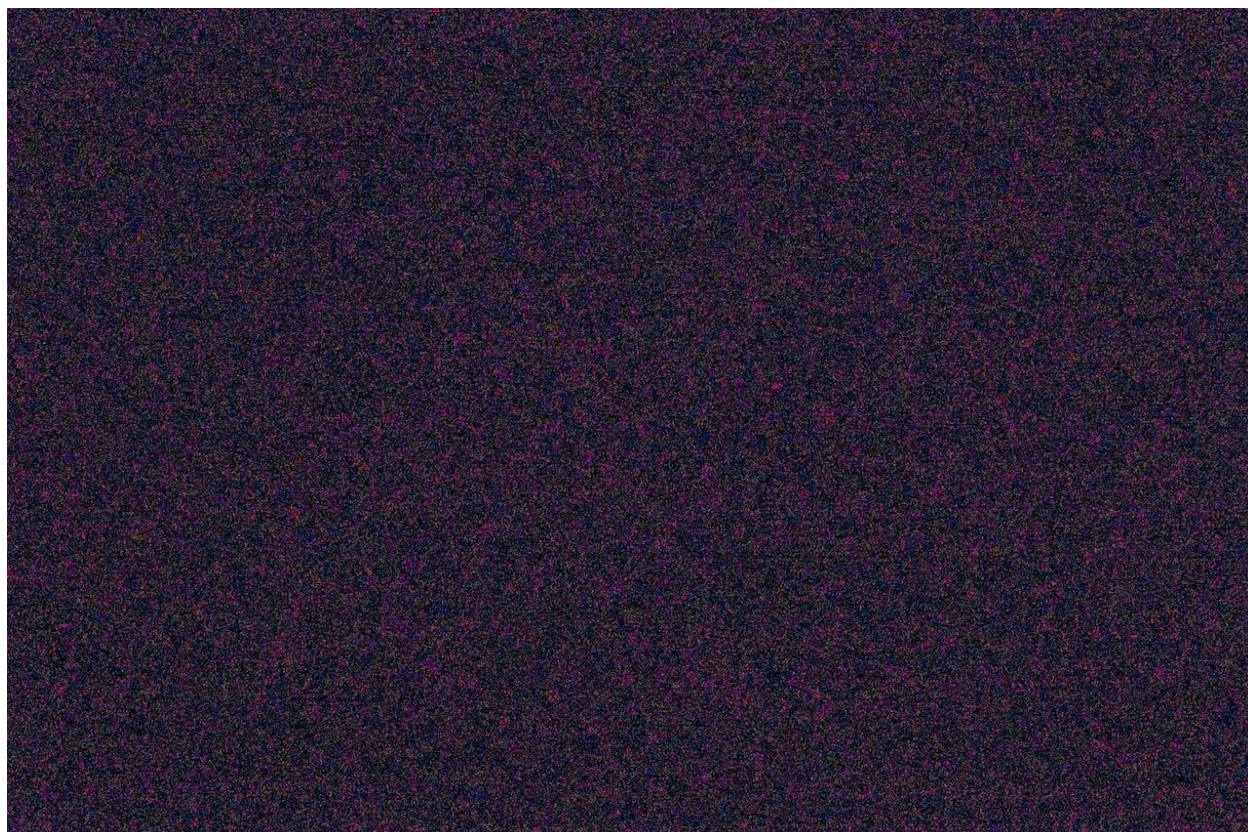
Kaip veikia diafragma? Pati ryškiausia objektyvo lešio zona yra centras. Kai uždarome diafragmą, skylė siaurėja ir turime ryškesnį kadrą. Su uždara diafragma daromos ryškios nuotraukos. Jei norima „palieti“ antrą arba pirmą planą, diafragmą atidarome.

Rinkoje vertinami, kuo atviresnės diafragmos objektyvai.

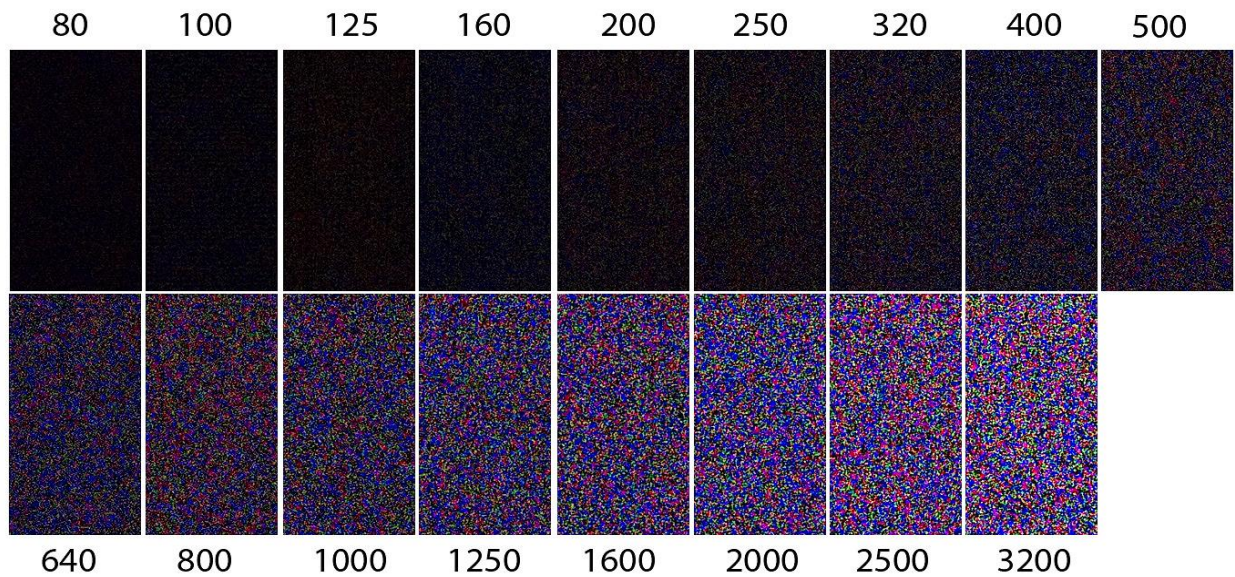
Jautrumas - ISO

Ką daryti, jei reikia sustabdyti judesį kai neužtenka apšvietimo ir diafragma atverta maksimaliai. Jums reikia žinoti, kad fotoaparatai turi **ISO** - tai sensoriaus ar juostelės jautrumas šviesai. Kuo didesnis ISO skaičius tuo šviesai jautrus paviršius jautriau reaguoja į šviesą. Didinant ISO galima trumpinti išlaikymą ar užverti diafragmą, tačiau nereikia pamiršti, kad didinant ISO didėja ir nuotraukos grūdėtumas – atsiranda taip vadinami „triukšmai“.

Šiuolaikinių fotoapartų sensorių ISO nėra labai triukšmingi, atrasti nauji nuotraukų apdorojimo logaritmai, kurie susitvarko su pašaliniais triukšmais ir ateityje ISO turėtų padaryti labai kokybišką funkciją. Dabar fotografas turi žinoti, kad ISO naudojamas kai nėra geresnės alternatyvos.

Nereikia bijoti didinti ISO, nes jis parodo realų vaizdą. Jeigu fotografuojama bažnyčioje, kažkioje sakralinėje vietoje arba naktiniame klube, panaudojant blykstę aplinka gausis visai kitokia, nei buvo realiai, nes priekinį vaizdą pasišviečiat, galas lieka tamsus. Todėl geriau naudoti aukštesnį ISO, tuomet nuotrauka gausis harmoningesnė, jautresnė, atsiranda gylis ir mažos nedidelės švieselės antrame plane suteiks nuotraukai žavesio.

Pateiktose iliustracijose puikiai matosi kaip atrodo ISO nuo 100 ir kaip atrodo daugiau nei 3200. Skirtumas yra akivaizdus, užtenka palyginti kelis fotografuotus paveikslėlius.

Kadruotė

Kiekvienas fotografas turi praeiti mokymosi etapą, nes tik patirtis gali leisti profesionaliai fotografuoti, teisingai pasirinkti kadruotę, tenka mokytis ir iš savo klaidų. Viskas priklauso nuo to, kokių nuotraukų reikia: ar tikroviškų, nesurežisuotų, ar su humoro gaidele. Pavyzdžiui, fotografuojant žmogų, kai už jo yra vienoks ar kitoks objektas, reikia atidžiai žiūrėti, kad už fotografuojamojo galvos nebūtų nereikalingų kadrai atributų: stulpas, žmonės, fontanas ar kt.. Priešingu atveju nuotrauka gausis komiška.

Be abejo, esant įvairių pločių objektyvams, galima gauti skirtingus vaizdus ir taip pasakoti istoriją.

Fotografuojant objektyvu plačiu kampu stovintis žmogus iš arti atrodys ištemptu veidu, t. y. neįprastai, net juokingai. Vėlgi, jei toks tikslas, tuomet viskas gerai, bet fotografuojant rimtą, pvz. verslo portretą tokia kadruotė ir objektyvas tikrai netinka. Vaizdas turi būti neišampytas, išlaikoma normali geometrija (nuo 50mm). Taip pat labai atidžiai reikia pasirinkti foną. Būtent todėl fotografas turi būti budrus, neskubėti ir susikoncentruoti į tai, ką fotografuoja.

Su plačiu ir „zumiņu“ objektyvu galima kurti įvairias istorijas. Pavyzdžiui, viena nuotrauka plati, kur veiksmas vyksta parke, pavyzdžiui šventė ar kitas renginys. Tuo tarpu stambiu planu galima nufotografuoti žmogų, kuris skaito knygą arba žiūri pro žiūronus. Trečia nuotrauka gali būti bendrinė, kur žmogus jau matosi visu ūgiu. Ir čia jau yra pasakojama istorija, žiūrovui lengva įsivaizduoti kur visa tai vyko, kokia buvo atmosfera, kokia tai buvo diena: saulėta ar lietinga. Nuotraukomis galima papasakoti istoriją, kuri neša tam tikrą informaciją.

Blykstės. Ką fotografas turi žinoti apie blykstę?

Tai beveik visada reikalinga fotoaparato dalis. Jos istorija prasidėjo nuo magnio miltelių, kai ant specialios lėkštelės būdavo papildami magnio milteliai, kurie uždegus suliepsnodavo ryškia šviesa

ir apšviesdavo kadrą. Būdavo naudojamas ir reflektorius, kuris nukreipdavo šviesą ten kur reikia.

Dabar magnio miltelius pakeitė impulsinės lempos, pripildytos inertinių dujų, kuriose vykstantis elektros išlydis skleidžia labai stiprų šviesos srautą. Srovės stiprumas pagal blyksčių galingumus gali siekti net 100 amperų! Įsivaizduokite, jeigu tokia blykstė nuolatos būtų įjungta ir šviestų, netrukus išsilydytų stiklas ir visi laidai. Trumpiau tariant, blykstė veikia sprogo pagrindu.

Pačios silpniausios blykstės įmontuojamos į fotoaparatus. Jos gali efektyviai pasišviesti iki ~15 metrų. Išorinės blykstės – tos, kurios užsideda ant fotoaparato arba prisijungia prie fotoaparato laidu, jos blyksteli daug didesnę nuotolį ~ 60 metrų.

Tokios blykstės jau yra laikomos profesionaliomis, jas dažnai naudoja reporteriai, kuriems nuotraukose viskas turi matytis labai aiškiai. Visoms mobilioms blykstėms reikia duoti „pailsėti“, nes blyksčių lempos turi atvėsti, be kita ko, jų akumulatoriai turi ribotą veikimą laiką.

Ir nors daugelis fotografų sako, kad blykstės matuojamos vatais (W), tiksliau būtų sakyti matuojamos džauliais (J). 50 džaulių (J) stiprumo blykstės šviesos veikimo nuotolis iki 30-ies metrų atstumo. Tokia mobili blykstė uždėta ant fotoaparato, kai kuriais atvejais gali šoktelti ir iki 60-ties J. Taip nutinka tuo atveju kai akumulatoriai yra visiškai pakrauti ir blykstė yra su gerais, kokybiškais kondensatoriais.

Pačios galingiausios - studijinės blykstės

Studijinės blykstės taip pat išreiškiamos džauliais. 500 J blykstė gali apšviesti ~ 300 m., jeigu blykstė yra 1000 J, tai ji blyksteli net ~600-ies metrų atstumu. Tai įsivaizduokime, kad esant už puskilometro galima pajusti blykstės apšvietimą. Ir jei tai bus fotoaparatas su teleobjektyvu, tai priartinus vaizdą pusę kilometro galima nufotografuoti objektą su apšvietimu.

Yra galingų studijinių blyksčių su generatoriais, kurie turi išorinius kondensatorius, jie sukaupia elektrą ir fotografavimo metu sukeldama didesnę įtampą blyksteli pilnu galingumu. Kas dirba

studijoje su blykstėmis, fotografuojant ilgesnį laiko tarpą, gali pajauti kaip ima kaisti prijungti kabeliai. Tai rodo kokia didelė srovė teka kabeliais, sukurdama stiprią šviesą. Kai kas gali paklausti kam to reikia.

Su stipria studijine šviesa galima dirbti uždaromis diafragmomis ir daryti ypatingai ryškias nuotraukas. Turite stabilią spalvinę temperatūrą, su „blicais“ nekaitinate patalpų ir fotografuojamų objektų. Tai yra didelis komfortas ir privalumas fotografui, klientams ir modeliams. Dirbant su komerciniais projektais, fotografuojant, pvz. spalvotus audinius, jų spalvų paletes, su natūralia šviesa fotografuoti negalima. Todėl, kad jei patalpų sienos yra geltonos ir jei fotografuosite be blykstės, natūraliu apšvietimu, tai fotografuojamas produktas gaus nepageidaujamą atspalvį nuo sienų. Tuomet iškils problema, kaip padaryti spalvų balansą ir kokia yra tiksli gaminio spalva, o klientas tikrai pastebės, kad kažkas ne taip. Taip pat ir su saulės šviesa, saulė tai šviečia skaisčiai, tai pasirodo debesys, todėl geros darbo kokybės fotografas negali garantuoti, nes neturi stabilios šviesos. Tam ir yra skirtos studijinės blykstės, kurios garantuoja ryškias nuotraukas, tikslias spalvas bet koku paros metu ir bet kokiomis sąlygomis.

Blykstę galima valdyti naudojant įvairius priedus: skėčius, „bliūdus“, filtrus. Pvz. norite pašviesti mėlynai, tuomet dedamas mėlynas filtras, geltonai - geltonas ir t. t.. Naudojamos ir šviesdėžės, kitaip vadinamos „softboksais“. Į jas įtaisomi specialūs koriai, kurie blykstes šviesą nukreipia norima linkme.

Studijoje dažnai naudojami įvairūs reflektoriai ar atšvaitai (*Flags*), kurie šviesą sugeria arba ją

atspindi. Profesionalus studijinis fotografavimas gal daug kam nėra aktualus, bet kas dirba šioje srityje žino, kad yra daug niuansų, subtilybių ir tas mokslas įsisavinamas per ilgą laiką, per patirtį bei išbandymus.

Klausimų apžvalga

Kokį fotoaparata rinktis pradedančiajam?

Pradedant fotografuoti geriausia turėti pusiau profesionalų veidrodinį fotoaparata, turintį ne mažiau kaip 18 megapikselių. Tai gali būti, pavyzdžiui, Canon arba Nikon. Sisteminio aparato pirkti nerekomenduojama, nes tikriausiai jau turite jį mobiliame telefone.

O, kad greičiau pajustumėte malonumą fotografuojant, rekomenduotume, įsigyti pilno kadro fotoaparata su pilnu sensoriumi (*Full Frame*). Didesnio sensoriaus pagalba galėsite mažinti ir didinti ryškumo zona.

Pradedantiesiems rekomenduojame pirkti fiksuotą 50 mm objektyvą. Jei jau įsigysite fotoaparata su esamu objektyvu, palikite jį testavimui. Pirmai pradžia daug fototechnikos prisipirkti nereikia, pirmiausia išsigryninkite ką norite fotografuoti.

Kada naudoti arba nenaudoti blykstės?

Dažnai fotografai neturi mobilios blykstės, naudojasi tik studijinėmis. Tenka dirbti ir tamsesnėse patalpose, kur elektros nėra, tad įsitikinta, kad blykstė kartais gali ir pagadinti vaizdą, nes ji slopina mažas šviesas. Rekomendacija natūralų apšvietimą naudoti kiek įmanoma dažniau. Net jei fotografuosite rūsyje ar kitoje tamsioje aplinkoje, blykstė stebuklą nepadarys net jei ir turėsite jas dvi.

Jei fotografuojate renginį su įdomiu, mistišku apšvietimu prieblandoje, jį reikia parodyti ir esamas apšvietimas turi atsispindėti nuotraukose. Pykštelėjus blykste galite sujaukti visą harmoniją, todėl tokiais atvejais reikia fotografuoti be blykstės.

Fotografuojant vestuves ar kitą šventę, blykstė taip pat gali pagadinti nuotraukas. Šventėse būna daug šviesų, mažų švieselių, žvakių, įvairių šventinių lempučių, todėl nufotografavus su blykste nuotraukoje neatsispindės jaukus ir romantiškas apšvietimas.

Kaip gražiai pateikti renginių nuotraukas kai žmonės sėdi padrikai?

Jeigu fotografuojate renginį, jūs negalite įtakoti aplinkos, nepasirinksite vietos ir turite prisitaikyti. Jei žmonės sėdi padrikai, siūlyčiau fotografuoti po tris ar keturis žmones ir padaryti iliuziją, kad yra daug žmonių. Jei renginyje mažai žmonių plačiai nefotografuokite. Arba fotografuokite pro žmonių nugaras - pirmas planas susilies, antras planas bus ryškus. Taip sudarysite įspūdį, kad renginyje yra daug žmonių.

Kaip padaryti linksmas, ryškias ir įdomias nuotraukas iš nuobodžių renginių?

Galima sugalvoti siužetą. Tarkime, vyksta vaikų gimtadienis, o jie nelinksmi, surūgę, tuomet pabandykite panaudoti kažką papildomo, pavyzdžiui, ledus. Vienoje rankoje laikote ledus, o kitoje fotoaparata. Einate prie vaiko su tais ledais ir duodate jam palaizyti, paragauti tuos ledus, jūs bandote „pagauti“ kadra, jis mėgina paragauti, bet jūs tik jį paerzinate. Einate prie kito vaiko, duodate saldainį ir vėl darote nuotrauka. Nuotraukos, reikia tikėtis, bus linksmos.

Galite išnaudoti įvairius aksesuarus, pavyzdžiui didelius akinius. Nuobodžiame renginyje paprašote žmogaus užsidėti tuos akinius, nors gyvenime jis jų nenešioja. Tuos pačius akinius paprašote užsidėti ir kitą žmogų, trečią, ketvirtą... Nuotraukoje visi pamatys, kad kokie dešimt žmonių su tais pačiais akiniais, galbūt keistokais ar net juokingais, senamadiškais. Ir tai pralinksmins, praskaidrins nuotaiką. Tai savotiška pramoka.

Žinoma, nereikia užmiršti, jog fotografas nėra nei renginių vedėjas, nei klounas. Nors reikia pripažinti, kad daugiau ar mažiau kiekvienas fotografas susiduria su ta dilema. Reikia nepamiršti, kad fotografas turi fotografuoti žmones, o ne linksminti juos. Todėl tokius būdus, siužetus reikia labai atsargiai rinktis.

Kaip fotografuoti bibliotekoje, kad būtų šviesios nuotraukos?

Kaip daryti šviesesnes nuotraukas patalpose?

Kiekvienas fotoaparatas turi savo vaizdo jutiklius. Fotografuojant prieš langus fotoaparato kompiuteris apskaičiuos, kad šviesos užtenka ir ją fiksuoja, tačiau pirmas planas, jei tai patalpa, bus tamsi. Todėl tokiu atveju reguliuojame, spaudžiame tam reikalingą mygtuką (AV+-) sukate ratelį į pliusą arba minusą ir taip reguliuojate šviesą, gausis tamsesnės ar šviesesnės nuotraukos.

Kas geriau ar blogiau: prastas profesionalus fotografas ar profesionalus mėgėjas?

Dažnai žmogus įsigijęs brangią techniką, apsiginklavęs naujausia įranga, vadina save profesionaliu fotografu. Tačiau brangi technika dar ne viskas. Daug kas priklauso nuo žmogaus intelekto. Gali būti ir fotografas mėgėjas su paprastu fotoaparatu, mokantis bendrauti su žmonėmis, taktiškas, tvarkingai atrodantis, jaučiantis kompoziciją, etiką. Jis žino ką ir kaip fotografuoti, pavyzdžiui, jis nefotografuos valgančių žmonių, nes tai paprasčiausiai gali atrodyti neestetiskai. Jis žino, kad fotografuojant jaunuosius bažnyčioje nevalia brautis prie altoriaus, prie kryžiaus arba kunigo, to jis privalo atsiklausti. Jis stengsis fotografuoti iš priekio ar šono niekam netrukdydamas. Nes jis yra intelektualus, kas ir svarbu santykiuose su žmonėmis bei darbe.

Ar fotografai turi išklausti psichologinius kursus?

Viskas įgyjama su patirtimi: ir sėkmė, ir nesėkmės, kiekvienas fotografas praeina sunkesnę etapą, kuris jį savaime užgrūdina, o pasikliauti reikia savimi.

Kada fotografas mėgėjas tampa profesionaliu?

Žmogus išdirbęs fotografijos srityje dešimt metų, be abejo, turi patirties, žinių, jau gali patarti ir pradedančiajam. Todėl jis savaime suprantama yra profesionalas savo darbe.

Įkvėpimo ieškojimas

Norėtum fotografuoti?

Ar būtina tam turėti profesionalų fotoaparata, o gal užtenka ir telefono? Kiekvienas pradedantysis fotografas gali pasakyti, kad užtenka iš kišenės išsitraukti telefoną ir padaryti puikias nuotraukas, nes su veidrodiniu fotoaparatu jam gaunasi nekokybiškos, tamsios nuotraukos. Bet taip yra greičiausiai todėl, kad jis nežino ir nemoka naudotis.

Greičiausiai dažnam atrodo koks skirtumas, juk socialiniams tinklams pakanka nuotraukos, padarytos telefonu ar planšete? Taip, tokio lygio nuotraukos tinka socialiniams tinklams, nes tai labai patogu: jūs greitai fotografuojate ir iškart rašote komentarą ir keliate į *Facebook*, *Instagram* ar *Twitter*, čia yra didelis privalumas.

Tačiau kiekvienas fotografas turi žinoti, ką jis fotografuos ir kam jis fotografuos. Jei jis ruošiasi turėti reikalų su spauda, nuotrauka iš telefono netiks. Telefonų darytos nuotraukos yra pigaus

sensoriaus, didelio triukšmingumo ir mažos dpi raiškos, jos būna ir apdirbtos mobilaus tel. programomis, todėl, greičiausiai. redaktoriai tokias nuotraukas atmes, akies neapgausite.

Todėl reikia nepamiršti: jei jūs dirbate *Facebook*, *Instagram* ar kitiems socialiniams tinklams, naudokitės telefonu, fotoaparatas nėra būtinas. Bet jeigu nuotraukas naudojate katalogams, plakatams, spaudai, internetinėms prekybos svetainėms, tuomet, be abejo, reikia turėti tam skirtą prietaisą - fotoaparata.

Ką fotografuoti? Iš kur semtis įkvėpimo?

Jeigu sugalvojote tapti fotografu, vadinasi jus jau esate įkvėptas! Be įkvėpimo į šią sritį niekas neners. O ką fotografuoti, pasirinkti temą, kiekvienas sprendžia savo viduje.

Aišku, būna situacijų, kai rinktis negali, turi darbą tokį, kokį turi. Susiklosto taip, kad reikia kovoti dėl išgyvenimo. Todėl tenka fotografuoti tai, kas nelabai prie širdies.

Bet jei galima rinktis, tai įkvėpimo ieškojimas priklauso nuo to, ką žmogus nori daryti: nori keliauti - keliauk, fotografuok kelionėje vaizdus, pastatus, žmones, gamtą. Nori būti vestuvių fotografu? Gali reklamuotis - be abejo pavyks gauti užsakymų, gerų klientų. Taip, kad reikia pasirinkti sritį, kurioje nori kažką nuveikti, kažką įamžinti.

Kiekvienoje srityje yra savų niuansų. Fotografai gali pasižiūrėti pavyzdžių, pasidomėti kaip dirba kiti fotografuojantys vestuves. Paanalizuokite save, koks fotografavimo stilius jums labiausiai patinka.

Fotografas turi daug skaityti, domėtis kino filmais. Ieškant įkvėpimo reikia ir gero filmo, ir geros knygos. Taip kad įkvėpimo galima ieškoti ir kine. Be abejo, yra daug filmų, kur kone kiekvieną kadra gali stabdyti ir matyti (*pvz. Filmas Hotel Noir*), kaip kiekviena kadruotė yra išdirbta, kaip operatorius su režisieriumi kiekvieną kadra daro aukštame, profesionaliame lygyje, viskas paeskizuota, kiekvienas kadras yra sudėliojamas. Kaip čia, taip ir nuotraukose reikia jausti kompoziciją.

Galima pasidairyti po internetą, čia taipogi yra pavyzdžių. Nemažai informacijos yra *youtube.com*, kuriuose yra pamokymų kaip fotografuoti, kokią techniką naudoti, kaip bendraujama su klientais ir daugelį kitų patarimų.

Pati nuotrauka turi pasakoti gyvenimo istoriją. Jei tai dokumentinė nuotrauka, tuomet turi atsispindėti kažkoks įvykis. Pavyzdžiui, nuotraukoje atsispindi pereito laikmečio autoįvykis, kai vežimas atsitrenkė į kitą vežimą. Dabar ta nuotrauka unikali. Jei nufotografuoji dabartinę avariją, tai ta nuotrauka šiandien galbūt nebus labai vertinama, bet po penkiolikos metų, galbūt atsiradus kitokiam transportui, ji pasirodys įdomi. Reporteriai fotografuoja įvairius renginius, parduotuvių atidarymus, įvairias degustacijas, į kurias kviečiamos, vadinamosios TV ekranų ir spaudos, žvaigždės. Ir čia reporteriui lakios vaizduotės nereikia, tiesiog fiksuoja ką mato.

Žinoma, jei norima kurti meną, tuomet įkvėpimo galima pasiieškoti savo atminties: ką nori papasakoti, kokia tavo istorija, kokia tavo nuotaika. Jei fotografas yra pakilime, jo gyvenimas pilnas nuotykių, kelionių, tai ir nuotraukos bus šviesios, gaivios. Todėl reikia atkreipti dėmesį, kad nuotrauka yra užkraunama tam tikra informacija ir norėtusi, kad ji būtų teigiama. Fotografuojant liūdesį ar vargą perteikiama niūri nuotaika, tikėtina, jog nuotraukos sukels neigiamas emocijas jas žiūrinčiam.

Nepamirškite, kad energija teka ten, kur sutelktas dėmesys.

Parengta remiantis fotografo Dariaus Tarėlos mokymų medžiaga

Stilius – spalvų, formų ir faktūrų visuma

„Stilizavimas“ visai nebūtinai reiškia gražių objektų dėliojimą. Daiktai visai nebūtinai turi būti gražūs tradicine prasme. Jie gali būti visai neypatingi - pavyzdžiui, skaitymo akiniai – tačiau kompozicijoje gali atlikti svarbų vaidmenį. Stilizavimas - tai daiktų dėliojimas taip, kad žiūrovui jie sukeltų emociją ir ištransliuotų kažkokią žinią.

Nėra teisingo ar neteisingo būdo stilizuoti, bet gerai stilizuota nuotrauka žadina vaizduotę, pasakoja įtraukiančią istoriją.

Geriausias būdas išmokti stilizuoti – bandant. Tačiau yra keletas gairių, į kurias galima atsižvelgti prieš pradėdant.

Pagrindinis veikėjas

Jūsų kompozicija turi turėti pagrindinį herojų. Jūsų atveju, tai dažnai bus knygos. Įsivaizduokite, kad jūsų knygos – tai žmonės. Štai senas didelis žodynas, jis prašosi švelnios šviesos, šilto medžio fono, gal kokio nudžiūvusio lapo. Gal tai naujas ryškus romanas? Kokios spalvos, kokia grafika dominuoja? Pagal tai ir parinkite foną, apšvietimą bei dekorą.

Jei naudosite daiktus, jie turi pasakoti istoriją. Nereikia nieko labai gilaus ar sudėtingo. Tiesiog, jei kadre matome senovinę knygą, kavos puodelį ir lininio audinio atraižą, tai sukelia ramią, svajingą nuotaiką. Vaizdas byloja apie tradicijas ir laiką sau, norą semtis išminties. Jei kadre juodai-baltas mados istorijos albumas rožiniame fone, kuriama nuotaika yra dinamiška, jaunatviška, byloja apie kosmopolitišką gyvenimo būdą ir estetikos poreikį.

Rišli, nuosekli spalvų paletė

Spalvos turi „draugauti“. Jei bijote rizikuoti, rinkitės baltą foną ir neutralių spalvų objektus. Tada įveskite vieną ryškesnę spalvą ir stebėkite, kaip ji įtakoja vaizdo kuriamą emociją.

Fonas ir dekoras

Fonas ir dekoras gali sukurti ypač įtaigią nuotrauką, bet gali ir sugadinti. Dažnai daromos klaidos: pasirinktas per daug aktyvus fonas, per daug daiktų.

Geriausia rinktis tokį foną, kuris išryškina pagrindinio objekto savybes. Pavyzdžiui, kaip anksčiau minėtame pavyzdyje su mados albumu, ryškiai rožinis fonas pabrėžia juodai-baltą viršelio dizainą. Tuo tarpu tokia pat fone senovinis žodynas atrodytų keistai ir neskaniai.

Keletas nebrangių ir efektyvių fonų:

Popierius – įvairių spalvų ir tekstūrų

Baltas putplastis

Medžio skydas arba tiesiog senas stalviršis

Audinys – pvz. linas. Galima naudoti ir raštuotą tekstilę, pvz. senovinį kilimą arba staltiesę, bet jie turi turėti estetinę vertę.

Techninis pasiruošimas

Jums reikės:

Fotoaparato (idealu, jei turite trikojį stovą)

Balto fono

Atšvaito

Stalo

Plano (t.y. apgalvoti, kam ši nuotrauka bus naudojama ir kaip geriausiai pateikti objektus, kuriuos norite fotografuoti)

Kompozicija

Balansas

Jis gali būti simetriškas arba asimetriškas. Simetriškas balansas: kai per kompozicijos vidurį brėžiama įsivaizduojama linija ir objektai atsiranda abiejose jos pusėse; jie atrodo esą vienodo „svorio“, t.y. sutampa spalva, dydis, forma. Asimetriškas balansas sukuriama tada, kai abipus įsivaizduojamos linijos dedami objektai, kurie nėra vienodi, tačiau nepaisant to, išsaugojamas pusiausvyros, harmonijos jausmas.

Proporcija

Objektai kadre turi būti proporcingi vienas kitam ir proporcingi pačiam kadrai. Pavyzdžiui, jei turite kaktusų kompoziciją, tarp jų styrantis vienas fikusas atrodys keistai. Bus dar blogiau, jei šie augalai bus sugrūsti per ankštoje erdvėje, pvz., ant siauros palangės. Ir atvirkščiai, vienišas mažutis kaktusas išnyks didžiulėje pievoje. Kitaip tariant, objektams reikia leisti “kvėpuoti”, bet ir nepalikti per daug “oro”.

Harmonija

Jūsų tikslas – kad jūsų sukurto vaizdo dalys būtų harmoningos tarpusavyje. Kai vaizdas turi raminantį efektą, vadinasi, pasiekta harmonija. Žinoma, meniniais sumetimais tą harmoniją galima griauti, bet čia kita tema.

Kontrastas

Kontrastas – tai harmonijos priešybė, tačiau jis gali puikiai pasitarnauti norint atkreipti dėmesį į kažkokį elementą arba mintį. Klasikinis pavyzdys – juoda avis baltų avių bandoje. Arba, nudistų grupelėje stovintis kostiumuotas vyriškis. Jis neišvengiamai taps nuotraukos ašimi ir nukreips dėmesį nuo kitų elementų.

Ritmas

Ritmas – (gr. *rhythmos* – taktas, darnumas, proporcingumas) tai sąmoningas vienodų arba panašių elementų atkartojimas kadre. Lengviausia išsaugoti ritmą kadre – tai naudoti kuo mažiau elementų (pvz., tris knygas). Ritmas meniniam vaizdui suteikia vienovės, darnos, pusiausvyros. Jis ypač išryškėja juodai-baltose nuotraukose.

Stilių pavyzdžiai

Jei norite stilizuoti savo objektų kompozicijas, verta žinoti keletą stilistinių krypčių. Stilių galite sukurti parinkdami ir derindami tam tikrus fonus ir objektus, spalvų bei apšvietimo pagalba. Kokį stilių bepasirinktumėte, svarbu nepersistengti, t.y. nenaudoti per daug tam tikro tipo daiktų (pvz. per daug antikvarinių dekoracijų). Apskritai, mažiau dažniausiai yra daugiau. Išjauskite, išgryninkite kompoziciją, tada ji bus išties paveiki.

Skandinaviškas/kaimiškas

Būdinga neutrali spalvų paletė: juoda, balta, pilka, smėlio tonai. Natūralūs elementai, sendinti paviršiai: medis, akmuo, linas. Juodai balta grafika, fotografija, pavieniai antikvariniai objektai. Gali būti meniškai “patriušęs”, minimalistinis, bet gali būti ir saldokas, jaukus. Augalai: “kaimiški”- smilgos, lauko gėlės, nesudėtingos žalėsių kompozicijos.

Skandinaviškas/modernus

Bazinė spalvų paletė neutrali: juoda, balta, pilka, smėlio. Galimi ryškių arba pastelinių spalvų akcentai; pvz. dabar madingi įvairūs rožinės atspalviai. Paviršiai nauji ir modernūs: medis, metalas, keramika atspinti skandinaviško dizaino tradiciją, bet yra pabrėžtinai šiuolaikiški. Grafiškos linijos, minimalistinės kompozicijos. Augalai: sukulentai minimalistiniuose vazonuose arba vazose.

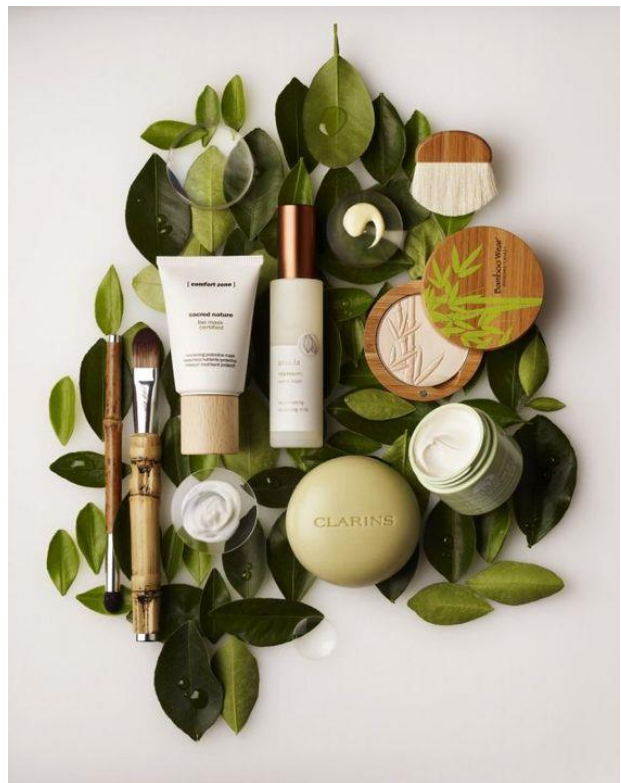
Elegantiškas glamūrinis, prabangus

Prabangios medžiagos: marmuras, granitas, kristolas, blizgūs metaliniai paviršiai (auksas, žalvaris, chromas, varis). Eklektika: klasikinis dizainas derinamas su moderniu. Meno kūriniai, žvakės. Augalai: puošnios gėlės – rožės, lelijos.

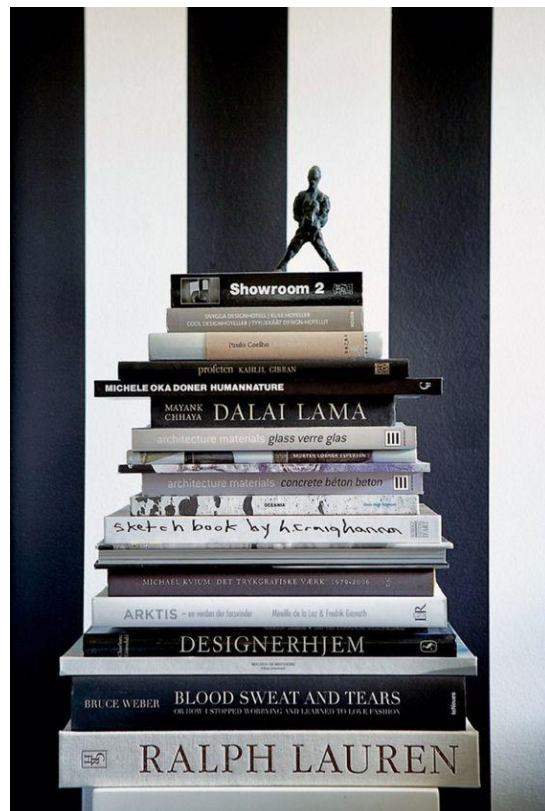
Romantiškas, klasikinis

Senoviniai baldai ir daiktai, antikvaras. Seni arba sendinti paviršiai, išblukę, prislopintos spalvos, sepijos tonai. Romantiški meno kūriniai, gėlių raštai, kaligrafiški užrašai, nėriniai. Kontrastui – grubi drobė, medis, sutrūkinėję, apsilaupeję sienos. Augalai: medžių šakos, džiovinti lapai ir gėlės, laukinių gėlių kompozicijos.

Kompozicijų pavyzdžiai

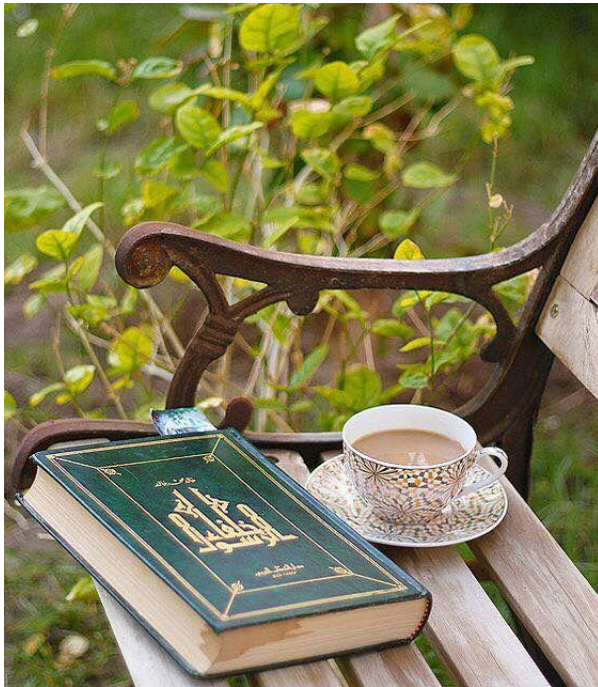
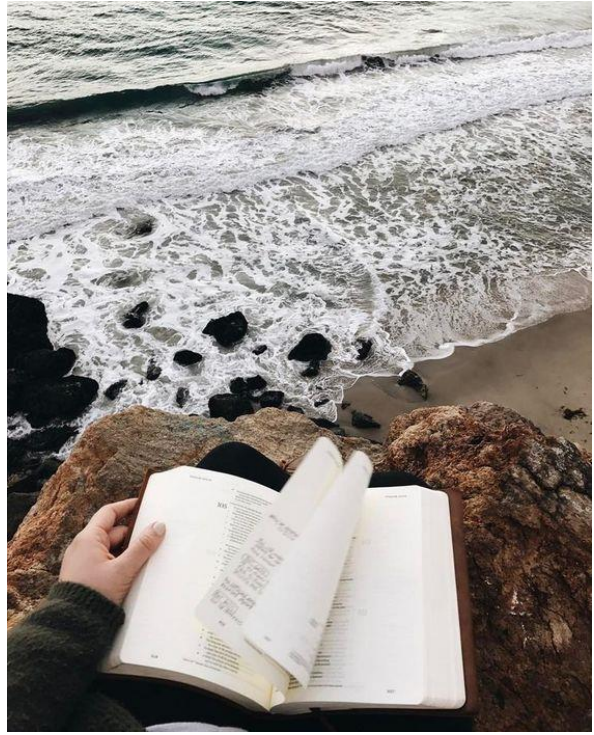
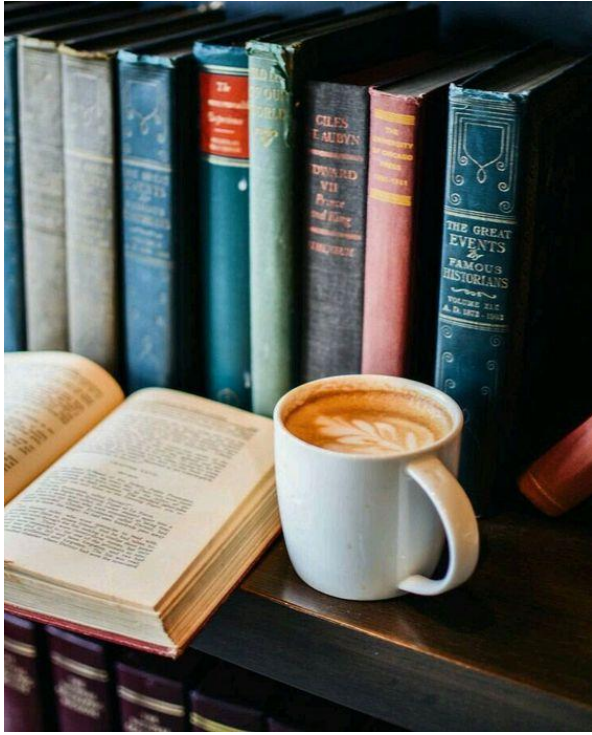

Parengta remiantis stilistės Mildos Sabockytės mokymo medžiaga